

Aan de leden van de
verenigde vergadering

V.V:	25 november 2009	Datum	20 oktober 2009
Agendapuntnr.	34	Bijlagen	-
Onderwerp	Voortgang fusieproces waterschapslaboratoria Zuid-West Nederland		

Ter kennisname

Op 26 november 2008 heeft uw (vorige) verenigde vergadering besloten om te komen tot één laboratoriumorganisatie voor zeven waterschappen op uiterlijk 1 januari 2011. Hierdoor wordt u geïnformeerd hoe tot dat besluit is gekomen. Daarna volgt de huidige stand van zaken en wordt inzicht gegeven in de overgangperiode en in de stappen die nog genomen moeten worden.

Aanleiding en achtergrond

Begin juni 2008 hebben de secretarisdirecteuren van de waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta, Delfland, De Dommel, Hollandse Delta, Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard opdracht gegeven een businesscase uit te werken voor een gezamenlijke laboratoriumorganisatie van deze zeven waterschappen. Aanleiding vormden zowel de ontwikkelingen bij waterschappen als die op de markt ten aanzien van laboratoriumonderzoek. Naast meer en nieuwe milieueisen doen zich diverse technische en organisatorische ontwikkelingen (zoals innovatie en specialisatie) voor, die de behoefte aan samenwerking versterken.

Begin oktober 2008 is de businesscase afgerond. De belangrijkste conclusies hieruit zijn dat:

- gezien de benodigde analyses, de technologische ontwikkelingen en de marktontwikkelingen samenwerking door schaalvergroting kwalitatief noodzakelijk en financieel voordelig is,
- maximale efficiency alleen kan worden gerealiseerd als alle deelnemende waterschappen alle monsternamen en analysewerk aan of via de nieuwe gezamenlijke organisatie uitbesteden, en
- de gemeenschappelijke regeling met gelijke zeggenschap de meest passende rechtsvorm is.

Geen van de zeven waterschappen voert de laboratoriumtaak nog zelfstandig uit. Redenen van efficiency en continuïteit hebben in het (recente) verleden al geleid tot – inmiddels drie – samenwerkingsverbanden op het terrein van de laboratoriumtaak. Brabantse Delta, Hollandse Delta en Delfland werken sinds 1 mei 2008 samen in het openbaar lichaam Delta Waterlab (DWL) met twee vestigingen, één in Rotterdam (Dokhaven) en één in Breda (Steenakker). Aa en Maas en De Dommel werken sinds 1 januari 2004 samen in het openbaar lichaam GWL, dat gevestigd is in het pand van De Dommel in Boxtel. Terwijl Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard al sinds 1 januari 1997 samen werken in de vorm van een lichte gemeenschappelijke regeling (GR), waarbij de uitvoering geschiedt door – personeel van – Rijnland vanuit de vestiging in Leiden. De huidige GR loopt eind 2011 af.

Een klein deel van de werkzaamheden wordt thans nog door HHSK uitgevoerd (monsternamen in een deel van het gebied) respectievelijk door HHSK uitbesteed (hydrobiologie en waterbodems). De medewerkers doen dit als onderdeel van een groter takenpakket. Vanwege deze versnippering is gekozen voor behoud van het personeel voor de eigen organisatie boven (gedongen) overgang naar de nieuwe organisatie.

HHSK is in afname van werkzaamheden een kleine deelnemer (ca. 5% van het totaal aandeel). Voor HHSK is het van belang om tijdig aan te sluiten bij de juiste partner(s). De laatste jaren zijn er steeds meer vooral grote laboratoria ontstaan die voor een relatief laag tarief standaardonderzoek in grote aantallen verrichten. De verwachting is dat het meer specialistische en kwalitatieve onderzoek steeds duurder wordt. Voor een goede uitvoering van onze waterschapstaken zijn wij afhankelijk van dit type onderzoek. Om ook in de toekomst zeker te zijn van een goede prijs-kwaliteitverhouding biedt samenwerking met andere waterschappen een goed perspectief.

Deelname in de nieuw op te richten gemeenschappelijke regeling met de zes andere waterschappen levert voor HHSK een verrekend voordeel van circa €48.000 per jaar. Het berekende aandeel in de kosten voor onze organisatie en nog een ander waterschap leidde in eerste instantie tot een nadeel. Daarom is besloten tot een collectieve verrekening van het voordeel.

Genomen besluiten

Eind 2008 hebben alle respectievelijke algemene besturen op basis het beslisdocument behorend bij de businesscase fusie laboratoria het volgende besloten:

1. om de laboratoriumtaak per 1 januari 2011 onder te brengen in een nieuw te vormen laboratoriumorganisatie voor de zeven waterschappen, onder instandhouding van vier locaties. De nieuwe organisatie zal binnen een jaar onderzoeken en tot een voorstel komen in hoeverre de efficiency kan worden bevorderd, afhankelijk van verdere maatschappelijke ontwikkelingen door het terugbrengen van het aantal locaties;
2. de nieuwe organisatie uiterlijk met ingang van 1 januari 2011 de taken te laten uitvoeren en deze in te richten conform de voorstellen, alsmede deze als gezamenlijke waterschappen van het benodigde budget van € 14,7 mln. te voorzien, en dit budget conform de variant met de gecorrigeerde verdeelsleutel op te brengen;
3. voor de nieuwe organisatie de rechtsvorm van een gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam te kiezen en op grond van artikel 50, lid 2 WGR, toestemming te verlenen aan het dagelijks bestuur om dit lichaam zo vroeg mogelijk in 2009 op te richten en het bestuur ervan te benoemen met als opdracht de effectuering van de besluiten onder 1 en 2 te realiseren;
4. te besluiten alle noodzakelijke medewerking te verlenen om de bestaande gemeenschappelijke regeling die het laboratorium in stand houdt waarin thans wordt deelgenomen, te weten Delta Waterlab, resp. GWL resp. Rijnland/HHSK, begin 2009 te wijzigen in die voege, dat wordt vastgelegd dat het uitvoeren van de laboratoriumtaak uiterlijk per 31 december 2010 wordt beëindigd door gelijktijdige overdracht aan de nieuwe organisatie die op grond van het gevraagde besluit onder 1 jo. 3 wordt opgericht, alsmede om de gemeenschappelijke regeling per 31 december 2010 op te heffen;
5. een bijdrage in de kosten van het project beschikbaar te stellen op basis van de verdeelsleutel van ILOW-punten;
6. opdracht te geven aan het dagelijks bestuur om ter uitwerking van de besluiten onder 1 t/m 4, samen met de andere dagelijkse besturen:
 - a. alle voorbereidingshandelingen te verrichten om conform het besluit onder 3 de gemeenschappelijke regeling tot stand te brengen, zo vroeg mogelijk in 2009, waartoe ook behoort het in gecoördineerd verband voeren van overleg met de provincies over de vereiste goedkeuring;
 - b. maximale medewerking te verlenen aan realisatie van de totstandkoming van de nieuwe organisatie uiterlijk per 1 januari 2011 en ontvlechting van de laboratoriumtaken uit het bestaande samenwerkingsverband op het terrein van de laboratoriumtaak waarin thans wordt deelgenomen, te weten Delta Waterlab, resp. GWL resp. Rijnland/HHSK;
 - c. een bevoegdhedenovereenkomst te doen opstellen, en af te doen sluiten tussen de besturen van de bestaande drie gemeenschappelijke regelingen en het bestuur van de nieuwe gemeenschappelijke regeling, regelende de wijze waarop deze besturen zich in het transitieproces jegens elkaar verhouden als het gaat om besluiten van de huidige

- besturen op het terrein van onder andere investeringen, contracten en personeel, die reiken over de fusiedatum;
- d. de secretarisdirecteuren van de 7 waterschappen gezamenlijk mandaat te geven na besluitvorming in de algemene besturen een projectdirecteur aan te trekken voor de duur van het gehele integratieproces van vier jaar;
 - e. te bevorderen dat het bestuur van de gemeenschappelijke regeling waarin thans wordt geparticipeerd, te weten Delta Waterlab, resp. GWL resp. Rijnland/HHSK, de projectdirecteur tevens aanstelt als (onbezoldigd) ambtenaar van de eigen organisatie, hem opneemt in de leiding en van een volmacht voorziet om zo te bewerkstelligen dat beslissingen op het terrein van onder andere investeringen, contracten en personeel, die reiken over de fusiedatum alleen in overeenstemming met hem genomen worden.

Stand van zaken

Er is inmiddels een directeur geworven voor het fusielab. Op dit moment wordt door de directeur gewerkt aan de totstandkoming van een plan van aanpak waarin de verschillende onderdelen van de fusie in samenhang worden beschreven, zoals het personele traject, bedrijfsvoering en het herontwerp van de nieuwe organisatie.

Daarnaast is er een Bijzondere ondernemingsraad opgericht, waarin medewerkers van de drie laboratoria zijn vertegenwoordigd. Ook de vakbonden zijn geïnformeerd over de voorgenomen fusie en met hen afspraken worden gemaakt om te komen tot een sociaal plan.

Er is een tekst van de gemeenschappelijke regeling opgesteld, die te zijner tijd voor besluitvorming aan de algemene besturen van de waterschappen wordt voorgelegd.

In september is gestart met het opstellen van een bedrijfsplan, waarbij vooral de directeuren van de drie laboratoria worden betrokken. Er is een bijeenkomst voor al het (laboratorium-) personeel georganiseerd waarin met hen over de voorgenomen strategie is gesproken en waar volop ruimte was kennis met elkaar te maken.

Sturing

De drie laboratoria blijven voorlopig functioneren onder de verantwoordelijkheid van de drie huidige besturen. Het fusielab kent – zolang er nog geen gemeenschappelijke regeling is – geen bestuur. Tot dat moment wordt er toezicht gehouden door een stuurgroep, bestaande uit alle 7 secretarisdirecteuren van de betrokken waterschappen. Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de portefeuillehouders van de waterschappen en kent een personele unie met de besturen van de drie laboratoria. Hierdoor kan steeds de afweging worden gemaakt in het belang van de samenwerking.

Om de nieuwe directeur voldoende mandaat en zeggenschap te geven, wordt binnenkort een bevoegdhedenovereenkomst afgesloten tussen betrokken partijen, waarin is opgenomen dat de directeur van het fusielab tevens (onbezoldigd) lid is van de directies van de drie originele laboratoria. Het gaat met name om de bevoegdheden om de nieuwe organisatie in te richten.

Financiën

De algemene besturen hebben elk een krediet beschikbaar gesteld voor een bijdrage in de projectkosten (zie beslispunt 5), in totaal € 2,1 mln, met een terugverdiensijd van ca. 3 jaar. Dit geld wordt aangewend voor inhuur van personeel ter vervanging van personeel werkzaam voor de fusie zoals een BOR en diverse werkgroepen, de projectleiding, automatisering, communicatie en diverse onderzoeks- en voorbereidingskosten.

Communicatie

Gelet op de ontwikkelingsfase waarin de nieuwe organisatie verkeert, zullen de verschillende doelgroepen met enige regelmaat worden geraadpleegd en geïnformeerd over de stand van zaken. Dit geldt voor de waterschappen, zowel bestuurlijk als ambtelijk, als opdrachtgever voor de nieuwe organisatie, maar zeker ook het personeel van de huidige laboratoria. In de communicatie naar de medewerkers wordt zoveel mogelijk opgetrokken met de huidige leidinggevenden en de bijzondere ondernemingsraad.

Vooruitblik

De Gemeenschappelijke Regeling zal bij voorkeur in de verenigde vergadering van maart 2010 en uiterlijk van juni 2010 worden voorgelegd ter vaststelling, tegelijkertijd met een bedrijfsplan en begroting voor de nieuwe organisatie en de verdeling van de kosten. Met de voorjaarsnota 2010 kan de begroting worden bekrachtigd.

De stuurgroep van directeuren blijft tot medio 2010 in charge. De bestuurders van de waterschappen krijgen alle stukken van de stuurgroep in afschrift. Zij worden ook periodiek uitgenodigd bij de vergaderingen van de stuurgroep om aldaar te worden bijgepraat. Zij nemen het stokje over van de ambtelijke stuurgroep, zodra de GR is in gesteld.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris-directeur,

dijkgraaf,

M.J.H. van Kuijk

mr. J.H. Oosters